

International
**SOCIAL SCIENCES
STUDIES JOURNAL**

SSSjournal (ISSN:2587-1587)

Economics and Administration, Tourism and Tourism Management, History, Culture, Religion, Psychology, Sociology, Fine Arts, Engineering, Architecture, Language, Literature, Educational Sciences, Pedagogy & Other Disciplines in Social Sciences

Vol:5, Issue:50
sssjournal.com

pp.6512-6517
ISSN:2587-1587

2019
sssjournal.info@gmail.com

Article Arrival Date (Makale Geliş Tarihi) 02/10/2019 | The Published Rel. Date (Makale Yayın Kabul Tarihi) 20/11/2019
Published Date (Makale Yayın Tarihi) 20.11.2019

KIRŞEHİR'DE YAŞAYAN TÜLEK AŞİRETİ'NİN TARİHİ VE YERLEŞTİKLERİ KÖYLER HAKKINDA BİLGİLER

INFORMATION ABOUT THE HISTORICAL AND SETTLED VILLAGES OF TÜLEK TRIBE LIVING IN KIRŞEHİR

Prof. Dr. Ahmet GÜNDÜZ

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, Kırşehir/Türkiye

Article Type : Research Article/ Araştırma Makalesi

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.26449/sss.1887>

Reference : Gündüz, A. (2019). "Kırşehir'de Yaşayan Tülek Aşireti'nin Tarihi ve Yerleştikleri Köyler Hakkında Bilgiler", International Social Sciences Studies Journal, 5(50): 6512-6517

ÖZ

Bu çalışmada, Kırşehir'de yaşayan Tülek Aşireti ve yerleştikleri köyler hakkında bilgiler verilmeye çalışılmıştır. Tülek aşiretinin tarihi ile ilgili olarak tespitler ortaya konulmuş, ayrıca Tülek adının nereden geldiği konusunda farklı düşüncelerin olduğunu, kimilerine göre şehir adı kimilerine göre şahıs adı olarak ve ayrıca sıfat olarak da kullanıldığına dair bilgilerin verildiği tespit edilmiştir. Kırşehir'de yaşayan Tülek aşiretine bağlı olan insanların yaşadıkları köylerdeki gelenek ve görenekleri hakkında da derleme bilgileri verilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kırşehir, Çiçekdağı, Tülek Aşireti, Tülek Köyleri.

ABSTRACT

In this study, it was tried to give information about the Tülek Tribe living in Kırşehir and the villagers they have settled in. We have established our findings about the history of Tülek tribe, and we have also been informed that different ideas about where the name Tülek came from are given, according to whom the city name is used as a person name and also as an adjective. As well as giving information about the people living in Kırşehir who are tied to the Tülek tribe, they also tried to give information about the traditions and customs of the people living in these villages.

Keywords: Kırşehir, Çiçekdağı, Tülek Tribe, Tülek Villagers.

1. GİRİŞ

Kırşehir, bulunduğu coğrafi konum itibarıyla Doğu-Batı, Kuzey-Güney ekseninde Anadolu'nun tam ortasında bulunmaktadır. Selçukluların Anadolu'ya gelmesinden sonra kurulan ve Kırşehir olarak geçen Kırşehir Cumhuriyetin ilk yıllarına kadar bu ismi kullanmış ve Cumhuriyet döneminde çıkarılan kanunla Kırşehir olarak isimlendirilmiştir. Kırşehir, tarihî, kültürel zenginliği ve burada yetişen tarihi şahsiyetlerle de bilinen bir şehirdir. Örneğin; Ahi Evran-ı Veli, Şeyh Süleyman Türkmanî, Yunus Emre, Hacı Bektaş-ı Veli¹ gibi. Aynı zamanda Kırşehir köylerine bakıldığında hemen hemen Türk boylarından birer parça Kırşehir'e yerleşmiştir. Nüfus defterlerinden de bu durumu takip etmek mümkün görünmektedir. Kod: Nfs.d., Sıra Numarası: 02115 ve H.1256 tarihli nüfus defterine bakıldığında Haremeyn aşiretine bağlı Yabancı Aşireti örnek verilebilir. Bu çalışmada Kırşehir'de Tülek köyleri olarak bilinen ve bu köylerde yaşayan Tülek adını taşıyan Aşiret hakkında bilgiler verilmeye çalışılacaktır.

¹ Günümüzde Yunus Emre Türbesi Aksaray-Kırşehir il sınırında bulunmakta ve türbenin bulunduğu tepeden bakıldığında Hacı Bektaş ilçesi görünmektedir. Ayrıca günümüz itibarıyla Nevşehir iline bağlı olan Hacı Bektaş ilçesi tarihte Kırşehir ilçelerinden bir tanesidir.

2. TÖLEK= TÜLEK ADI HAKKINDA BİLGİLER

Yazılı eserlerde Tölek, Tölek adı geçen Tölek Aşireti hakkında farklı bilgiler bulunmaktadır. Tölek, Kaşgarlı Mahmut'un eserinde gönlü sakin kişi olarak geçmektedir². Bu kelime Dölek şeklinde ve aynı manada Anadolu'da hala yaygın bir şekilde kullanılmaktadır.

Tölek kelimesi şahıs adı olarak da kullanılmaktadır³. Örneğin; Tölek Bahadır, Gazan Han'ın hükümdarlığını kabul etmeyip hanedandan Arslan Oğul'un etrafında toplanan emirlerden birinin adıdır⁴. Tölek Kız Tenrim, Buyankaya Kal'ın ablası. Tölek Temür vesikaların birinde görülen şahitlerden birinin ismidir. Bu Tölek şeklinde de yazılabilmektedir⁵. Memluk Devleti emirleri arasında da bu adı taşıyan epeyce emir bulunmaktadır. Mesela, Tolek eş-şahne el Haşimi el-Avguni Dımaşk'ta (Şam) vazife görmektedir. Sonra Mısır'a gelmiştir. 753 (M 1352)'de emir-i ahur olmuş ve 757 tarihinde yine emirlik ile 1356'da ölmüştür⁶. Zeki Velidi Togan'ın eserinde Tölek Temür adı geçmektedir. Bunun oğlu içkili Hasan adını taşımaktadır ki Kazan Hanları bunun soyundan türemişlerdir⁷. Bir diğer eserinde de Tölek Batır⁸, Tölek Töre⁹ isimleri geçmektedir. Tölek sözcüğü Manas destanında da geçmektedir. Manas destanında Manas'ın arkadaşlarından birinin adı Kara Töleg'tir¹⁰. Tölekler, Büyük Selçuklular zamanında devlet hizmetinde yer almış Türk boylarından bir tanesidir. Mesela, Büyük Selçuklu Devletinin sultanı, Sultan Sencer'e¹¹ nisbetle "Sencerî" ismini alan kabileler ve yine onların hizmetinde bulunan "Tölek" isimdeki oymak ve Fars vilayetinde yerleşen Salgur ve Ağaç-erilerin bir kısmı... şeklinde geçen cümleden Töleklerin devlet katında bilindiği ve devlete hizmet ettikleri görülmektedir¹².

Orta Asya'da Fergana'da, Pencikent'te gibi Göktürk harabelerinin rastlanıldığı bölgelerde askerî değerde kale-şehirler bulunuyordu. Örneğin, Aspara, Kayında, Şiştübe, Ak-Su, Ak-Tepe, **Tölek**, Sukuluk, Çumuş, Sarıg, Yakalıg kale şehirleri, daha birçok kervansaray ve küçük kasaba daha eski çağlarda kurulmuş ve Göktürk çağında gelişip Karluklar zamanında da ehemmiyeti devam eden yerlerdir¹³.

Töleklerin bağlı olduğu boya gelince, Tölekler kendilerinin Salur boyuna mensup olduklarını düşünmektedirler. Fakat bağlı oldukları aşiret hakkında kesin bir bilgileri bulunmamaktadır. Bazıları Avşar, bazıları da Kızık boyundan olduklarını ve bir kısmının da Kazak ve Tatar olduklarını söylerler¹⁴. Tarihte Kazaklar Ulu, Orta ve Küçük kol adı ile üç ana kola ayrılmışlardır. Ulu kolu Anadolu'da Kanlı-Kanglı ve Celayir oymağı, Orta kolu Argin, Kongrat, Nayman, Kerey, ve Küçük kolu ise Âlim oğlu, Boy Oğlu, Tabın, Cantekey, Tama, Çağalbayh, Kate, Kara Sakal, Karaköse, Boğanlı, Karakaş, Bayan-ı, Sekel-Şekel, Samanbet, Caylav, Dölek-Tölek, Samrat, Suyunduk oymakları oluşturmuş ve ayrıca Hayta, Kadılı ve Ediz aşiretleri Kazak boyları arasında sayılmıştır¹⁵.

Cevdet Türkay'ın eserinde Tölekler ile şu bilgiler bulunmaktadır. Tölekler, yörükân taifesindedirler. Yaşadıkları yerler Maraş, Niğde ve Adana sancakları, Zülkadriye kazası (Maraş Eyaletleri), Yeni il kazası (Sivas Sancağı) ¹⁶.

² **Dıvan-ı Lüğati't-Türk Dizini**, (Hzr. Türk Dil Kurumu), PDF'leştirilen: Mehran Bahari, 2003, s.166.; F. Sümer <http://www.yenidenergenekon.com/wp-content/uploads/2010/11/kaşgarli-mahmut-divan-i-lugat-iturk.pdf>. 18.1.2018. Faruk Sümer; **Türk Devletleri Tarihinde Şahıs Adları**, C.I-II, İstanbul,1999, s.332-333.

³ Ahmet Caferoğlu; Kırşehir Vilayetine Etnik Teşekkülüne Dair Notlar, **İ.Ü.T.D.E.D.**,C.II.,S.I-II, 31 Aralık 1947, s. 87-88.

⁴ F. Sümer, **Şahıs Adları**, s.332-333.

⁵ F. Sümer, **Şahıs Adları**, s.90.

⁶ F. Sümer, **Şahıs Adları**, s.440.

⁷ A. Zeki Velidi Togan, **Umumi Türk Tarihine Giriş**, 3. Baskı, Enderun Kitabevi, İstanbul,1981,s.352.

⁸ A. Zeki Velidi Togan, **Bugünkü Türkili (Türkistan) ve Yakın Tarihi**, Batı ve Kuzey Türkistan, C.I, 2. Baskı İstanbul,1981, 608.

⁹ A. Zeki Velidi Togan, **Bugünkü Türkili**,..., s.250.

¹⁰ Abdulkadir İnan, **Tarihte ve Bugün Şamanizm**, 3 Baskı, TTK yayını, Ankara,1986, s.151.; Gülsine Uzun, "Cengiz Aymatov'un Eserlerinde Falçılık, Kehanet ve Rüya Motifi", **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, The Journal of International Social Research**, Volume 1/3,2008, s.427.

¹¹ Sultan Sencer Büyük Selçuklu İmparatorluğu sultanlarından sonuncusudur. 1119-1157 yılları arasında sultanlık yapmış 1157 tarihinde vefat etmesiyle Selçuklu İmparatorluğu da sona ermiştir. Sultan Sencer dönemiyle ilgili daha fazla bilgi için Bkz. Mehmet Altay Köymen; **Büyük Selçuklu İmparatorluğu Tarihi, Kuruluş Devri**, C.I, TTK Yayını, Ankara, 2000.; Aynı yazar, **Büyük Selçuklu İmparatorluğu Tarihi, İkinci İmparatorluk Devri**, C.II, Ankara, 201. ; İbrahim Kafesoğlu; **Selçuklu Tarihi**, MEB Basımevi, İstanbul,1972.

¹² A. Zeki Velidi Togan, **Umumi Türk Tarihine**,..., s.216. İran Medeniyetinin Büyük Selçuklular üzerindeki etkilerini anlatıldığı sayfada ilgili dönemde orada farklı isimler altında yaşayan Türklerin kültürel yönden Farslaştığından bahsetmektedir.

¹³ İbrahim Kafesoğlu; **Türk Milli Kültürü**, 3. Baskı, İstanbul, 1984, s.311-312.

¹⁴ Dursun Çiçek, **Töleklerin Tarihi**, Kayseri, Mayıs,1988, s.17.

¹⁵ A. Zeki Velidi Togan, **Bugünkü Türkili**,..., s.40'da Kazak kabileleri ve bölümleri şunlardır. Uluyüz, Ortayüz, Kiçiyüz, Bunlardan Ortayüzü oluşturan kısımlardan birinin adı Tölek olarak geçmektedir.; İsmail Uçakçı, **Sivas, Kayseri, Niğde, Aksaray, Nevşehir, Kırşehir, Yozgat, Çorum, Kırıkkale, Çankırı Yöresi Oğuz Boyları, Aşiret, Oymak, Cemaatler, I, Bozoklar**, Bilge Oğuz Yayınları, Ekim, 2015, s.271.

¹⁶ Cevdet Türkay, **Başbakanlık Arşiv Belgelerine Göre Osmanlı İmparatorluğunda Oymak, Aşiret ve Cemaatler**, İstanbul, 1979, 742.

Tülekler, Kara Tölek, Tülü ve Tölge adı ile de bilinmektedirler. Manası eski Türkçe’de gönlü sakin kişi ve Tülü kuşundan gelmektedir. Tülü aşiretine mensup taifelerin Sivas ili Şarkışla yöresinde yaygın olarak yaşadıkları, Tülü Baba adı ile anılan bir beylerinin türbesinin adı geçen ilçe idari sahasında Hardal köyü mıntıkasında bulunduğu tarihî vesikalardan anlaşılmaktadır. Bu aşirete mensup taifeler Kırşehir ili Dulkadirli kasabası ile Akpınar ilçesi Devenci köyü mevkiinde Tülü adıyla iki dağ’a, Çiçekdağı bölgesinde Büyük Abdi uşağı köyü mıntıkasında Tülü bayırı adlı tepeye, Kızılırmak ilçesi Kahyalı köyünde Tülü adlı araziye, Çankırı kazası idarî sahasında Tüylüce adlı köye, Sulakyurt ilçesi Kavurgalı Köyü mıntıkasında Tülü tepesi adlı mevkiye, Çavdır ilçesi Kozan köyünde Tülüoğulları sülale, Tuğlu, Tuğulu, Tülü, Tüle, Tabak Taşurun, Sancaktar, Dağlı soyadı almış oymaklara ve Kaman ilçesi Kargın Yenice kasabasında Tuğlu soyadı almış oymağa adını verdiği anlaşılmaktadır. Sivas ili merkez civarında Tülekoğlu ve Tülük soyadı, Nevşehir ili merkez ilçede Tülek soyadı, Tomarza ilçesi Karamuklu köyünde Tülek soyadı, Ağaören ilçe merkezinde Tülek soyadı, Ortaköy ilçesi Çetin köyünde Tülek soyadı, Aksaray ili merkez ilçede Tülek soyadı, Çandır ilçesi Kozan köyünde Tülekler adında sülale, Tülük, Tülek, Çam, Sarıoğulları soyadı almış oymaklar, Çorum bey köyünde Tülekoğlu soyadı almış oymak, Boğazlıyan Başhoroz köyü ile Aşağı Sarıkaya köyünde Tülekler, Bayat ilçesi Eski Ali Bey Tülek soyadı almış oymak, Mecit özü ilçesi Tülek soyadı almış oymak, İskilip-Akkeçili köyü soyadı almış sülale, aynı ilçe merkezinde yaşayan Tülekoğulları sülalesi, Elmadağ-Hasanoğlan mahallesinde yaşayan Tülek adını almış oymakların bu ismi Tülek aşiretine izafeten aldığı anlaşılmaktadır¹⁷.

Tarihte bilinen Türk destanlarından birinin adı Zoya Tülek Destanı’dır. Zoya Tülek Destanı acaba araştırmaya çalıştığımız Tülek adlı boy ile alakalı ve doğrudan Tüleklerle ait bir destan mı? ya da sadece bir isim benzerliği mi var şimdilik bu konuda bir şeyler söylemenin doğru olamayacağını düşünüyoruz¹⁸.

Aşiret mensupları tarihte Çiçekdağı nahiyesi idarî sınırları içerisinde kurulmuş Beşikli, İbikli, Timurlu, Hacı Hasanlı, Aşağı Hacı Ahmetli, Orta Hacı Ahmetli, Yukarı Hacı Ahmetli, Hacı Duraklı, Kırdök,¹⁹ Hüseyinli, Hüseyin Çiftliği ve Arabın Köyü köylerinde yaşadıkları bilinmektedir²⁰. Kırşehir’in ilçesi olan Çiçekdağı’na bağlı olan ve çevrede Tülek köyleri olarak bilinen bu köyler Çiçekdağı ilçesine ortalama 25-30 km mesafede bulunmaktadır. Bu köylerden bazıları mesela Arabın köyü, Demirli, Hüsünlü (Hüseyinli) ve Aşağı Hacı Ahmetli köyleri başlangıçta olmayan daha sonraları nüfus artışı dolayısıyla diğer köylerden ayrılanların kurdukları köylerdir²¹.

Köylerin 2017 yılı nüfusları şu şekildedir²².

Tablo 1. Köylerin 2017 Yılı Nüfusları

Köy Adı	Erkek	Kadın	Toplam
Beşikli	66	80	146
İbikli	45	40	80
Demirli	60	64	124
Hacı Hasanlı	120	130	250
Aşağı Hacı Ahmetli	44	38	82
Orta Hacı Ahmetli	43	57	100
Yukarı Hacı Ahmetli	18	17	35
Hacı Duraklı	29	33	62
Kırdök	48	64	112
Hüseyin Çiftliği Hacı Hasanlı’ya bağlı			

3. Kırşehir/ Tülek Köylerinde Gelenek- Görenek- Örf –Adetler²³

3.1. Evlenme, Düğün, Doğum Adetleri ve Uygulamaları

Kız çocukları evlenme isteklerini söyleyemezler. Ancak erkek çocukları evlenmek istediği kızı ailesine söyler. Kız istemeye gidilmeden önce kızın ailesine haber verilir. Kız tarafı kabul ederse istemeye gidilir. Belirli bir gün tespit edilir ve erkek tarafı haberli olarak kız tarafına gider. Kızı Allah’ın emri peygamberin kavli üzere isterler. Kız verilirse söz takılır. Kız alışverişe çıkarılır, ihtiyaçları, altınları alınır ve nişan

¹⁷ İsmail Uçakçı, Sivas, Kayseri, Niğde, Aksaray, Nevşehir, Kırşehir, Yozgat, Çorum, Kırıkkale, Çankırı Yöresi, Oğuz Boyları, Aşiret, Oymak, Cemaatler, II, Bozoklar, Bilge Oğuz Yayınları, Ekim, 2015, s.30.

¹⁸ Zoya Tülek Destanı için bkz. Mustafa Necati Sepetçioğlu; *Karşılaştırmalı Türk Destanları*, 6. Baskı, İstanbul, 1998, s. 162-172. “Destanda insanın elde edebileceği her şeyin uğrunda düşünülmeden feda edilebileceği anlatılmaktadır”, s.162.

¹⁹ İbrahim İsmail; *Türkiye Sıhhi ve İctimai Coğrafyası- Kırşehir Vilayeti*, Kayıt No: 19957, Yer No: A/i. 4654, İstanbul,1341, s.28-29.

²⁰ İ. Uçakçı; *Bozoklar II*, s.31. Eserde Hüseyinli, Hüseyinli Çiftliği, Arabın Köyü köylerinin de bulunduğu belirtilmektedir.

²¹ Dursun Çiçek; *Tüleklerin Tarihi*, Mayıs-Kayseri,1988,s.30.

²² <http://www.nufusune.com/19834-kirsehir-cicekdagi-yalnizagac-koy-nufusu> 10.2.2018.

²³ Kaynakçada isimleri verilmiş şahıslardan derlenerek hazırlanmıştır.

takılır. Evlenecek gençlerin uzun süreli nişanlı kalmaları istenmez. Bunun için kısa sürede düğün hazırlıklarına başlanır ve düğünleri gerçekleştirilir.

Tülek olduğu bilinen köylerde akraba evlilikleri bulunmaktadır. Bunun nedeni huyunu-suyunu bilip tanıdıkları için dışarıya pek kız vermemeye çalışılır. Evliliklerde **berdel** geleneği bulunmamaktadır. Düğün günü gelin baba ocağından çıkarılmadan önce kızın erkek kardeşi- kardeşi yoksa amcası veya dayısı tarafından gelinin beline üç defa kırmızı kuşak çevrilerek ve dua okunarak bağlanır. Kızın büyük dayısının, büyük amcasının yanına gidilip hediye babından istediği bir şey var mı diye sorulur. Eğer istediği bir şey varsa alınır ve kendisine teslim edilir. Gelin sandığı belli bir miktar hediye para karşılığı verilir. Gelin alınmaya geldiğinde kapı kilitlenir damat ya da ailesinden para alındıktan sonra gelin evden çıkarılır. Gelin yeni evine geldiğinde testi kırılır, nazar çıksın diye camdan veya porselenden imal edilmiş bir eşya mesela fincan, tabak gibi.. kırılır. Gelin kapıdan içeri girmeden önce kapıya yağ sürer ve çivi çakar. Düğün günü gelin baba ocağından alınırken kız tarafına süt hakkı olarak para, altın, büyükbaş veya küçükbaş hayvan verilir.

Düğünlerde damadın yanında sağdıç bulunmaktadır. Düğünü organize eden kişidir. Düğünlerde bayrak asma gelenekleri bulunmaktadır. Bayrak süslenir, taçlandırılır, üzerine de ayna veya elma takılır. Ancak düğünlerde asılan bayrak herkes tarafından hazırlanmaz. Köyde ancak birkaç tane vardır ve her düğünde bu kişilerden alınarak kullanılır. Düğünlerde orta oyunları da oynanır. Mesela güreş tutulur, yastık ve sandalye ile oyunlar yapılır.

Gelin yeni evine geldikten sonra hediye verme amaçlı olarak Dürü bohçası hazırlanır ki erkek tarafının akrabalarına yakınlık derecesine göre ayrı ayrı bohça hazırlanır. Yeni evinde yaşamaya başladıktan itibaren kayınvalide ve kayınpederinin yanında belli bir süreye kadar konuşmaz, yemek yemez ve varsa çocuğunu sevezmiş eskiden.

Belli bir zaman dilimi geçtikten sonra gelinde hamilelik belirtileri görülmezse kadınlar kendi yöntemleriyle bitkisel ilaçlar yapmaya çalışırlarmış. Yine de hamilelik belirtileri görülmez ise veya gelinin kısır olduğu anlaşılır ise kendi yakınlarından birinin çocuğunu alarak kendi çocuğu gibi büyütürmüş. Gelinin hamile olduğu anlaşılır ise aşerdiğinde kendisine bahçe gülü koklatılmaz, kesilen hayvanın dalak adı verilen organı yedirilmez. Neden yemeyecek diye sorulduğunda doğacak çocuğun vücudunda bir şeyler çıkacağı düşünüldüğünden dolayı yedirilmezmiş. Doğum günü geldiğinde köydeki ebeye haber verilir ve doğum gerçekleştirilirdi. Doğumdan sonra 40 gün boyunca bebek ve anne evden dışarı çıkmaz, evde yalnız bırakılmazlar. Çünkü Tülek köylerinde **albastı** inancı bulunmaktadır. Genç annenin lohusalık dönemi bitene kadar yani kırkı çıkana kadar yattığı odada lamba söndürülmez, korunmak amaçlı kırmızı tülbent takılır. Doğum yapan kadının yanına veya bebeğin yanına babanın ceketi asılır. Çocuğun kırkı çıkacağı zaman 40 tane küçük taş toplanarak çocuğun banyo yapacağı suya atılır ve su kaynatılır. Daha sonra su dualar okunarak bir süzgeçten geçirilerek ve ılıklaştırılarak çocuk bu su ile yıkanır. Çocuğun banyo yaptığı bu su temiz bir yere dökülür. Ailede çocuk dış çıkarmaya başladığında hedik yapıp komşulara dağıtır, yemek yedirilir veya mevlit okutulur.

Yeni doğan çocuklara yapılan işlemlere bakıldığında çocuğun ağzına tereyağ az miktarda konulur, gözüne kaşına sürme çekilir. Alnı düz olsun, kulakları kepçe olmaması amacıyla alnına tülbent bağlanır, çocuk kundaklanır ve toprağa belenirdi. Çocuğu nazardan korumak için iğde ağacından küçük bir dal parçası, nazar boncuğu ve muska omuzuna takılır.

Ailede hep kız çocuğu olursa son doğan çocuğa Döne, Döndü, Yeter veya tam tersi bir şekilde hep erkek çocuk olursa Duran, Durdu, Durmuş gibi isimler verilmektedir. Çocuklar arasında süt kardeşliği bulunmaktadır.

3.2. Sünnet Gelenekleri

Köylerde kirvelik geleneği bulunmaktadır. Köyde aynı yaş gurubunda olan çocuklar toplanarak aynı anda sünnet edilir. Sünnet düğününde eğlence tertip edilir, yemek verilir. Sünnet gerçekleştirildikten sonra çocukların kirvelerine aileler tarafın çeşitli hediyeler verilir.

3.3. Batıl İnanışlar

Geceleri tırnak kesilmez, sakız çiğnenmez, çünkü uğursuzluk getirir diye düşünülür, Geceleri aynaya bakılmaz, soğan kabukları “**üç harfli**” leri hatırlattığı için ateşte yakılmaz.

3.4. Ziyaret Yerleri

Tülek köylerinde mezarlıkları veya türbeleri ziyaret etme gelenekleri bulunmaktadır. Bundan dolayı Yeşil Papuk türbesi, Yediler türbesi ve Hoca Ahmet Veli türbesi çeşitli amaçlarla ziyaret edilmektedir.

3.5. Nazar İle İlgili İnanışlar

Köylerde nazara inanılmaktadır. Nazardan korunmak için bir uygulamaları bulunmaktadır. Mesela, evlerde üzerlik otu yakılarak tüttürülür, kurşun döktürülür, mavi renkli nazar boncuğu takılır, hocalara gidilerek muskalar yaptırılıp evin içerisinde görünen bir yere asılır veya çocukların omuzları üzerinde bulundurulur. Eski dönemlerde doktor sayısı az ve aileler çocukları hastalandıklarında doktora götüremediklerinden dolayı ölüm olaylarının çok olmasının nazara olayına bağladıkları anlaşılmaktadır.

3.6. Cenaze Törenleri

Bir evde ölmek üzere olan birisi varsa yanında Kur'an-ı Kerim okunur. Ölen kişi kadın ise ve yaşlılıktan dolayı vefat etmişse eline, ayağına ve saçına kına yakılır. Cenaze el birliğiyle defnedilir. Cenaze evine taziyeye gelen kişiler, cenaze evinin komşuları tarafından ağırlanırdı. Yas töreni bir hafta kadar devam etmektedir. Taziye süresince Kur'an'dan sureler okunur, başsağlığı alınır. Ölen kişinin gözü açık olarak ölmesinin hasret kalıp görmek istediği halde göremediği bir kişinin olduğuna inanılmaktadır. Cenaze evine taziyeye gidenler eli boş gitmezler. Lokum, çay, şeker gibi malzemeler alınarak gidilir. Cenaze evinde üç gün yemek hazırlanmazdı.

3.7. Gelir –Geçim kaynakları

Köylerin ekonomik durumları orta düzeydedir. Köylerde yaşayanlar tarım ve hayvancılıkla geçimlerini yapmaktadırlar. Bir kısmı ise gurbetçi durumunda olup yurt dışında çalışmaktadır.

3.8. Hacı Uğurlama / Asker Uğurlama Adetleri

Hacca gidecek olan kişi helalleşmek amacıyla köyün tümüne yemek verir. Toplanan köy halkı da hacca gidecek olan kişinin cebine harçlık koyarlar ve helalleşirler. Bunun amacı hem hediye-yardımlaşma hem de verdikleri paranın kutsal yerlere nasip olması amacını da gütmektedirler. Hacca giden kişi ise hac vazifesini yerine getirdikten sonra geri dönüşünde kendisini ziyarete gelenlere zembek suyu, hurma ikram eder. Kına, tespih, seccade gibi hediyeler takdim eder.

Askere gidecek gençlere köyde yaşayan aileler hemen her gün bir eve davet edilerek yemek ikram edilir ve kendilerine harçlık verilir. Ayrıca askere gidecek olan gençlere havlu, iç çamaşırı hediye olarak verilir. Gidecekleri gün köy camiiinin karşısında toplanırlar. Köy halkı ve köyün imamı onları dualar ile uğurlarlar.

3.9. Diğer İnanışlar

Köylerde göz hakkı olduğuna dair inanış vardır. Örneğin, bir kişi gördüğü yenilebilecek bir şeyi zarar vermeden yerse bunun göz hakkı olduğuna inanılır ve kişiye bir şey demezler.

Evlerde eşikte oturulmaz üç harfliler tarafından zarara uğratılacağına inanılır.

Eşi vefat eden ya da eşinden ayrılan kadın/erkek tekrar evlenmek istediği zaman genellikle kendileri gibi dul kalmış uygun biriyle evlenirler. Dul kalan kişiler tekrar evlenmeye kalktığında düğün yapılmaz sadece nikâhları kıyılır ve yeni evlerine giderler. Ölen kardeşin hanımı ile evlenme adetlerinin eskiden olduğunu fakat günümüzde olmadığını belirtirler.

Hıdırellez'de köyde nişanlı çiftler ve aileleri toplanarak piknik şeklinde eğlence yaparlar. Kurban kesilir, karşılıklı hediyeler alınır verilir.

Hayvanlar hastalandığında hayvanların kanı akıtılır, ağızlarına pekmez ve yumurta akıtılırdı²⁴.

Sonuç olarak, Kırşehir'de yaşayan Tülek aşiretine mensup olan insanlar yukarıda metin içinde belirtildiği gibi Çiçekdağı ilçesine bağlı 9 köyde hayatlarını sürdürmektedirler. Ülkemiz sınırları içerisinde bulunan köylerde olduğu gibi gözlemlendiği kadarıyla köyden Kırşehir merkeze veya diğer büyük şehirlere doğru göç vermektedir. Köylerde yaşayan insanların sayısında gittikçe azalma olmaktadır. Tülekler köken olarak Yörük taifesinden oldukları tespit edilmiştir. Türk boyları her ne kadar farklı isimlerle anılmış olsalar da hepsi Türk kökenlidir. Mesela, Yörük denildiği zaman eski dönemlerde hayvancılıkla uğraşan ve mevsimlere bağlı olarak hareket eden Oğuzlara verilen bir isimdir. Eski dönemlerde hayvancılık ve tarım

²⁴ Bu bilgiler Demirli köyünden Mehmet İnce, yaş, 48.; Kezban İnce, yaş,45.; Hatice İnce, yaş, 85, Cemile Narcioğlu, yaş, 60, Duygu İnce, Yaş 21'den derlenmiş ve alınan bilgiler düzenlenerek yazılmış bilgilerdir.

ile geçimlerini yapan bu insanlar geçimlerini daha rahat yapmak amacıyla günümüzde yurt dışına çalışmaya gitmek zorunda kalmışlardır. Gelenek göreneklerine sahip çıkan bu insanların bir kısmı köylerinde halen yaşamaktadırlar.

KAYNAKÇA

A. Kaynak Eserler

CAFEROĞLU, Ahmet; “Kırşehir Vilayetinin Etnik Teşekkülüne Dair Notlar”, **İ.Ü.T.D.E.D.**,C.II,S.I-II, 31 Aralık 1947, s. 79-96.

ÇİÇEK, Dursun; **Tüleklerin Tarihi**, Kayseri, Mayıs,1988.

Divan-ı Lüğati't-Türk Dizini, (Hzr. Türk Dil Kurumu), PDF'leştiren: Mehran Bahari, 2003. <http://www.yenidenergenekon.com/wp-content/uploads/2010/11/kasgarli-mahmut-divan-i-lugat-itturk.pdf>. 18.1.2018.

İbrahim İsmail; **Türkiye Sıhî ve İctimaî Coğrafyası- Kırşehir Vilayeti**, Kayıt No: 19957, Yer No: A/i. 4654, İstanbul,1341.

İNAN, Abdulkadir; **Tarihte ve Bugün Şamanizm**, 3 Baskı, TTK yayını, Ankara,1986.

KAFESOĞLU, İbrahim; **Selçuklu Tarihi**, MEB Basımevi, İstanbul,1972.

KAFESOĞLU, İbrahim; **Türk Milli Kültürü**, 3. Baskı, İstanbul, 1984.

KÖYMEN, Mehmet Altay; **Büyük Selçuklu İmparatorluğu Tarihi, İkinci İmparatorluk Devri**, C.II, Ankara, 2001.

KÖYMEN, Mehmet Altay; **Büyük Selçuklu İmparatorluğu Tarihi, Kuruluş Devri**, C.I, TTK, Yayını, Ankara, 2000.

SEPETÇİOĞLU, Mustafa Necati; **Karşılaştırmalı Türk Destanları**, 6. Baskı, İstanbul, 1998.

SÜMER, Faruk Sümer; **Türk Devletleri Tarihinde Şahıs Adları**, C.I-II, İstanbul,1999.

TOGAN, A. Zeki Velidi; **Umumi Türk Tarihine Giriş**, 3. Baskı, Enderun Kitabevi, İstanbul,1981,s.352.

TOGAN, Zeki Velidi; **Bugünkü Türkili (Türkistan) ve Yakın Tarihi**, Batı ve Kuzey Türkistan, C.I, 2. Baskı İstanbul,1981, 608.

TÜRKAY, Cevdet; **Başbakanlık Arşiv Belgelerine Göre Osmanlı İmparatorluğunda Oymak, Aşiret ve Cemaatler**, İstanbul, 1979.

UÇAKÇI, İsmail; **Sivas, Kayseri, Niğde, Aksaray, Nevşehir, Kırşehir, Yozgat, Çorum, Kırıkkale, Çankırı Yöresi, Oğuz Boyları, Aşiret, Oymak, Cemaatler, II, Bozoklar**, Bilge Oğuz Yayınları, Ekim, 2015.

UÇAKÇI, İsmail; **Sivas, Kayseri, Niğde, Aksaray, Nevşehir, Kırşehir, Yozgat, Çorum, Kırıkkale, Çankırı Yöresi Oğuz Boyları, Aşiret, Oymak, Cemaatler, I, Bozoklar**, Bilge Oğuz Yayınları, Ekim, 2015.

UZUN, Gülsine; “Cengiz Aymatov’un Eserlerinde Falcılık, Kehanet ve Rüya Motifi”, **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, The Journal of International Social Research**, Volume 1/3, 2008, s.427.

B. İnternet Kaynakları

<http://www.nufusune.com/19834-kirsehir-cicekdagi-yalnizagac-koy-nufusu> 10. 2. 2018.

<http://www.yenidenergenekon.com/wp-content/uploads/2010/11/kasgarli-mahmut-divan-i-lugat-itturk.pdf>. 18.1.2018.

C. Kaynak Şahıslar

DEMİRLİ KÖYÜNDEN

Mehmet İnce, yaş, 48.

Kezban İnce, yaş,45.

Hatice İnce, yaş, 85.

Cemile Narcıoğlu, yaş, 60